

INPUT VOOR CULTUURNOTA 2020 VISION

1. Inleiding

2. Bestaand beleid

- 2.1. Alkmaar
- 2.2. Graft-De Rijp
- 2.3. Schermer
- 2.4. Stad en land van Alkmaar

3. Bereikte resultaten 2011-2015

- 3.1. Bereikt tot 1-12-2016
- 3.2. Wordt uitgevoerd in 2016

4. Uitgangspunten van beleid

- 4.1. Urban Hub
- 4.2. Coalitieakkoord 2015-2018
- 4.3. Uitgangspunten

5. Alkmaar productiestad

- 5.1. De basis
- 5.2. Kansen voor productie
- 5.3. Produceren met kwaliteit

6. Alkmaar aantrekkelijk voor jongeren

- 6.1. De basis
- 6.2. Jongeren vernieuwen
- 6.3. Jongeren en ruimte

7. Alkmaar vernieuwt

- 7.1. De basis
- 7.2. Vernieuwen met kwaliteit en allure
- 7.3. Vernieuwen doe je met elkaar
- 7.4. Vernieuwen kun je leren

1. Inleiding

Het culturele landschap van Alkmaar is de laatste jaren kwalitatief beter geworden. De basisvoorzieningen zijn niet alleen op orde gebleven, maar ook verbeterd. Veel voorzieningen zijn zelfstandiger geworden of verzelfstandigd en hebben tegelijkertijd hun prestaties verbeterd. De taak van de overheid is verschoven van zelf uitvoeren naar initiëren, stimuleren en faciliteren. Instellingen en verenigingen zijn daardoor meer volwaardige partners in het culturele veld geworden. De instellingen aan het Canadaplein kennen een sterke organisatie, een goede financiële situatie en de huisvesting is gemoderniseerd. Buiten het Canadaplein zijn de nieuwbouwplannen uitvoeringsgereed voor poppodium Victorie en Filmhuis Alkmaar.

Het culturele landschap is ook kwantitatief verbeterd. Door de fusie van Graft-De Rijk en Schermer met Alkmaar is er niet alleen een rijk verenigingsleven binnen de gemeentegrenzen bij gekomen, maar is er ook meer ruimte voor cultuurpodia in de talloze monumentale kerken en biedt het waardevolle landschap gelegenheid voor culturele activiteiten in de open lucht en in tijdelijke accommodaties. Een festival met bijvoorbeeld de naam 'below sea level' kan Alkmaar bieden nationaal kansen voor Alkmaar.

Hoewel de basis in Alkmaar op orde is, en dus geen schade als gevolg van vroegere bezuinigingen hoeft te worden hersteld, is er geen rede om achterover te zitten. In dat zelfde culturele landschap betekent stilstand op den duur achteruitgang. Daarom is het goed dat vrijwel alle culturele partners in een proces met de gemeente vorm hebben gegeven aan het cultuurbeleid voor de komende vier jaar. Dit beleid is gebaseerd op de nota van Alkmaar van 2013 'Cultuur zonder grenzen 2.0', maar voegt daar drie belangrijke wijzigingen aan toe: vernieuwen, jongeren en produceren.

Vernieuwende steden kenmerken zich door veel culturele producties, van beeldende kunst tot muziek, dans en andere podiumkunsten. Hoewel Alkmaar geen door het rijk gesubsidieerde instellingen heeft als orkesten en gezelschappen, is ook hier ruimte voor meer producties. De gemeente kan dat stimuleren door mee productiefaciliteiten te bieden, maar ook door instellingen, (jonge) culturele ondernemers en verenigingen hiertoe te stimuleren.

Alkmaar moet ook jongeren blijven boeien. Natuurlijk kan dat alleen als jongeren zelf actief zijn en activiteiten organiseren die aantrekkelijk zijn voor hun leeftijdgenoten, maar overheid en de culturele partners kunnen daarbij faciliteren en zaken buiten de gebaande wegen mogelijk maken. Jongeren vormen een brede groep, beginnend bij 16 jaar, maar doorgaand tot zeker 30, in een periode van ontdekken, experimenteren en een eigen weg zoeken.

Vernieuwen is een basisvoorwaarde voor succesvolle cultuur. Vernieuwen is nodig om bewoners en bezoekers te boeien en te blijven ontwikkelen. Cultuur die bijdraagt aan de ontwikkeling van cultuurproducent en consument verrijkt het stedelijk leven en is een van de belangrijkste voorwaarden voor een goed vestigingsklimaat.

Met deze drie toevoegingen aan het culturele landschap van Alkmaar kan Alkmaar doorgroeien naar de positie van Urban Hub, een cultureel aantrekkelijke stad ten noorden van Amsterdam met een aantrekkingskracht niet alleen naar de Metropool Regio Amsterdam, maar ook als centrum van Noord-Holland Noord.

Deze nota is tot stand gekomen in een intensief proces met de culturele partners, die niet alleen tijdens twee conferenties hun bijdragen hebben geleverd, maar ook echt hebben meegeschreven. De hoofdstukken 5, 6 en 7 zijn tot stand gekomen op basis van teksten die 14 vertegenwoordigers van instellingen, verenigingen, kunstenaar en (jonge) culturele ondernemers hebben aangeleverd. Daarmee wordt deze nota gedragen door de culturele partners.

Nadat de gemeenteraad over deze nota heeft besloten is de periode van uitvoering tot in elk geval 2018. Ook die uitvoering vraagt om een interactief proces tussen gemeente en culturele partners. Met elkaar kunnen zij ervoor zorgen dat Alkmaar cultureel sterk het tweede decennium van deze eeuw ingaat, met een helder zicht op de toekomst: 2020 Vision.

2. Bestaand beleid

Op 19 december 2013, dus ongeveer twee jaar geleden, heeft de gemeenteraad van Alkmaar de nota Cultuur zonder grenzen 2.0 vastgesteld. Dat is een betrekkelijk korte periode voor het opstellen voor het vervolg van een nieuwe cultuurnota, zeker omdat die nota zeer compleet is en alle aspecten van toenmalige Alkmaarse veld dekt en ook ingaat op de positie van de drie fusiegemeenten na 1 januari 2015.

Het is dus niet voor niets dan de Cultuurnota 2020 Vision is gebaseerd op deze nota en daar drie belangrijke aanvullingen aan toevoegt. Om die reden wordt de nota uit 2013 in dit hoofdstuk kort samengevat. De kernbegrippen van deze nota, 'stad met allure', 'basis op orde' en 'cultuur dichtbij' blijven ook uitgangspunten voor de nieuwe nota.

Daarnaast zijn de uitgangspunten van het cultuurbeleid van de twee andere fusiegemeenten, Graft-De Rijp en Schermer, ook in het proces voor de nieuwe nota betrokken. Die uitgangspunten zijn in dit hoofdstuk samengevat.

Ook zijn bij dit proces de resultaten van de inventarisatie van december 2014, door de Cultuurcompagnie, van het culturele landschap van de drie fusiegemeenten meegenomen. Deze zijn als laatste samengevat.

2.1. Alkmaar

De kernbegrippen van de cultuurnota uit 2013 zijn stad met allure, basis op orde en cultuur dichtbij.

Alkmaar onderstreept met het thema 'stad met allure' de kwaliteiten van de stad. Niet alleen door het complete pakket aan culturele voorzieningen, maar ook door de monumentale binnenstad is Alkmaar het centrum van Noord-Holland Noord. De stad heeft een grote regionale functie.

Het thema 'basis op orde' is een kernwaarde van beleid waarin is uitgewerkt dat de basisvoorzieningen de eerste prioriteit hebben in het culturele palet. Alleen op die manier kan Alkmaar zijn functie als centrumgemeente en als complete stad voor bewoners en bezoekers waarmaken.
--

'Cultuur dichtbij' geeft weer dat elke inwoner in de stad, zowel in het centrum als in dorpen en wijken zich thuis moet voelen en kunnen ontwikkelen. Ook cultuur geeft daar mogelijkheden voor, zodat het belangrijk is om in wijken en dorpen te kunnen beschikken over voldoende culturele voorzieningen.
--

Deze drie kernbegrippen worden uitgewerkt aan de hand van eveneens drie randvoorwaarden, economie, talentontwikkeling en de regio. Voldoende cultuur is immers een bron van economische groei, geeft mogelijkheden om je talenten te ontwikkelen en geeft kansen voor regionale samenwerking.

De ambities van Alkmaar zijn uitgewerkt aan de hand van de negen combinaties die kunnen worden gemaakt met drie kernbegrippen en drie randvoorwaarden. De belangrijkste daarvan zijn nog steeds geldig:

- Meer samenwerking tussen cultuur en ondernemers
- Een zo compleet mogelijk pakket aan onderwijs en educatie om ieders talenten kansen te geven
- Regionaal samenwerken om een zo compleet mogelijk cultuurpakket te bieden, met name met Bergen en Heiloo
- Culturele instellingen meer ruimte geven voor ontwikkeling en ondernemerschap
- Regels zodanig toepassen dat meer culturele activiteiten in binnenstad, wijken en dorpen mogelijk zijn
- Zorgen voor een platform voor cultuur-crowdfunding en een Jongerentalentenfonds

- Ondersteunen van meer culturele initiatieven in dorpen en wijken, ook door de culturele instellingen. Kunstenaars kunnen daarbij een rol spelen.
- Besluitvorming aan de raad voorleggen voor nieuwbouw voor Poppodium Victorie en Filmhuis Alkmaar
- Aanhaken op de Metropoolregio Amsterdam voor cultuur en toerisme

2.2. Graft-De Rijk

Na een decennium investeren in cultuur werd in de gemeente Graft-De Rijk ook het accent gelegd op het vasthouden van het bereikte niveau. Een culturele gemeente is belangrijk als economische drager en levert een bijdrage aan de vitaliteit. In een verdere uitwerking van het cultuurbeleid in de periode voorafgaand aan de fusie werd dit uitwerkt in drie speerpunten:

- Behoud van de culturele infrastructuur
- Graft-De Rijk niet alleen als decor, maar ook als podium
- Promoten van Graft-De Rijk als culturele gemeente

Het behoud van de culturele infrastructuur wordt concreet uitgewerkt met instellingen als Museum 't Houten Huys, muziekschool Legato, de bibliotheek en de verwevenheid tussen het bloeiende verenigingsleven en het aanbod van professionele kunstenaars. Cultuureducatie is bij het bereiken van die doelstellingen van groot belang.

Het rijke culturele erfgoed en het beschermd stadsgezicht van De Rijk met het omringende polderlandschap vormen een belangrijk onderdeel voor de eigen identiteit. Daarom moet het niet alleen worden gebruikt als decor voor culturele producties, maar vormt het ook een ideaal podium voor culturele activiteiten. De plannen als vastgelegd in het programma 'Land van Leeghwater' vormen daarvoor een goede basis.

Datzelfde programma, geschreven voor Graft-De Rijk, Schermer en Beemster biedt ook kansen om Graft-De Rijk te promoten als culturele gemeente. Met veel vrijwilligers is het mogelijk om daarvoor veel in stand te houden en toegang te bieden. Regionale samenwerking tussen dorpen en kernen is een basisvoorwaarde voor succes.

2.3. Schermer

De cultuurnota van Schermer is opgesteld voor de periode 2008-2012 en is later ook toegepast voor 2013 en 2014. De belangrijkste doelstelling van het daarin geformuleerde beleid is als volgt omschreven 'Stimuleren van kunst en cultuurtoerisme is van groot belang voor leefbaarheid, vitaliteit en het behoud van cultureel erfgoed'. Deze doelstelling wordt uitgewerkt in vijf doelstellingen voor gemeente en het culturele veld:

- Verbeter samenwerking en publieksbereik
- Versterk het aanbod
- Vergroot de cultuurparticipatie
- Activeer cultuureducatie en kennisontwikkeling
- Behoud en herstel erfgoed

Betere samenwerking en publieksbereik kan door afstemming en kennisoverdracht tussen culturele organisaties onderling en ook met professionals. Het culturele aanbod kan worden verbeterd door uitbreiding van het bestaande aanbod, combinatie van aanbod en verbetering van de kwaliteit. Met name het rijke verenigingsleven en ruime aanbod aan hun activiteiten leveren een belangrijke bijdrage aan de cultuurparticipatie en dorpen en kernen, waarbij cultuureducatie, vooral gericht op vrijwilligers, een rol speelt. Behoud van erfgoed wordt ondersteund door monumentenbeleid, beeldkwaliteitsplannen en archeologische beschrijvingen. Ook in Schermer speelt het programma 'Land van Leeghwater' een belangrijke rol.

2.4. Stad en Land van Alkmaar

Na een beschrijving van het bestaande cultuurbeleid in de drie fusiegemeenten en een inventarisatie van het culturele veld komen opstellers in het hoofdstuk 'De Culturele Stad' tot een aantal aanbevelingen die een bijdrage vormen aan de nieuwe cultuurnota:

Uitbreiding culturele basisinfrastructuur

Door de fusie wordt de culturele basisinfrastructuur van Alkmaar uitgebreid met Museum 't Houten Huys, de bibliotheek- en cultuureducatievoorzieningen in Graft-De Rijk en Schermer en de Museummolen.

Binding vrijwilligers

Met name in Graft-De Rijk en Schermer zijn veel van de culturele voorzieningen afhankelijk van de diensten van vrijwilligers. Het is belangrijk deze ook in de nieuwe gemeente te binden.

Culturele evenementen

In de nieuwe gemeente kunnen bestaande festivals worden uitgebreid binnen de nieuwe gemeentegrenzen en worden nieuwe festival mogelijk. Dit nieuwe goud kan worden verzilverd door de kracht van stad en land te bundelen.

Beeldende kunst

Er kan, naast Kranenburgh in Bergen, meer aandacht worden gegeven aan beeldende kunst door incidentele subsidies aan manifestaties waarin de verbinding wordt gelegd tussen beeldende kunst en erfgoed, zoals bij de Noord-Holland Biënnale en Kunst op Kamers.

Kansen voor talent

Jong talent heeft ruimte nodig om zich te laten zien en daarmee ontwikkelen. Podia als de Groene Zwaan, het try out café van Theater De Vest, en de workshop van Pop-up vormen daarvoor een goede basis. Voor beeldende kunst ontbreken die faciliteiten.

3. Bereikte resultaten 2011-2015

Veel van de doelstellingen uit de nota 'Cultuur zonder grenzen' zijn inmiddels gerealiseerd. Dat geldt nog niet voor alle doelstellingen en ook niet voor de aanbevelingen uit 'Stad en Land van Alkmaar'. Onderstaand wordt daarom in twee delen weergegeven wat inmiddels is bereikt en wat in 2016 wordt uitgevoerd.

3.1. Bereikt tot 1-1-2016

Basis is op orde

De doelstelling om in Alkmaar de basis op orde te hebben, is zeker gehaald. De vier grote instellingen aan het Canadaplein hebben kunnen investeren in verbeterde huisvesting, de organisaties presteren naar wens en de financiële situatie van de instellingen varieert van voldoende tot ruim voldoende. Ze verkeren in gelijkwaardige zelfstandige posities met een daarop toegerust model met directeur-bestuurder en Raad van Toezicht. Het Canadaplein zelf is op de nieuw situatie aangepast als plein voor cultuur, maar is ook een aangename verblijfsruimte. De basisinstellingen buiten het Canadaplein en in de dorpen zijn stabiel of krijgen een betere situatie. Filmhuis Alkmaar en Poppodium Victorie krijgen in 2016 een nieuwe huisvesting op Overstad en er is subsidie beschikbaar voor de exploitatie in de transitiefase. De instellingen in de dorpen als Museum 't Houten Huis, de Museummolen en de voorzieningen voor cultuureducatie en bibliotheek zijn opgenomen in het subsidieplan 2016.

Ondernemers en cultuur vinden elkaar

Sinds november 2014 worden elk kwartaal bijeenkomsten georganiseerd voor een ontmoeting tussen ondernemers en cultuur. Deze bijeenkomsten, waarin voor het netwerken een spreker van buiten de stad een thema uitwerkt en er ruimte is voor jong talent, leiden tot meer onderlinge samenwerking en gebruik van elkaar mogelijkheden. Vanaf 2016 worden deze bijeenkomsten overgenomen door FRDYS die eens per maand vrijdagmiddag en vrijdagavond een deel van de Hof van Sonoy reserveert voor thema's, jong talent en netwerken voor ondernemers en cultuur.

Regionale samenwerking

Met Bergen en Heiloo is intensief samengewerkt bij de uitwerking van het Cultuurconvenant, samen met Taqa. Dit heeft bijgedragen aan projecten als de Paardenparade, Holland Music, de culturele e-bikeroute en vele incidentele subsidies. Nu de middelen die Taqa hiervoor beschikbaar had gesteld uitgeput raken worden voorstellen ontwikkeld voor een regionaal cultuurfonds, waarin de drie gemeenten, Taqa en een aantal ander bedrijven aan bijdragen.

Instellingen zijn culturele ondernemers

Alle culturele instellingen hebben, na de verzelfstandiging van Theater De Vest en Grote Sint Laurenskerk en Stedelijk Museum Alkmaar dezelfde van de gemeente onafhankelijke positie gekregen, waarbij op de te leveren prestaties alleen nog kan worden gestuurd door subsidies en faciliteiten. Door voorstellen voor het aanhouden van grotere bedrijfsreserves prestatie-indicatoren te ontwikkelen wordt die positie verder versterkt en is er alle ruimte voor cultureel ondernemerschap.

Meer ruimte voor evenementen

In de gemeentelijke organisatie en in bestuurlijke overleggen is meer aandacht gekomen voor initiatieven voor culturele evenementen. Er wordt nagegaan of regels beter kunnen worden toegepast, zodat die evenementen makkelijker tot uitvoering kunnen komen en er wordt hulp geboden bij procedures. Het verminderen van regeldruk heeft daaraan ook bijgedragen.

Crowdfunding is bekend geworden

Sinds maart 2015 is het platform Slimmer Samen voor crowdfunding ook voor culturele acties opengesteld. Sindsdien zijn veel van die acties succesvol met het bereiken van het doelbedrag afgesloten, zodat culturele activiteiten mogelijk werden of verbetering van de accommodatie mogelijk was. Ook sinds 2015 heeft de Stichting Talent And Dreams (STAD) subsidie gekregen voor een Jongeren Initiatieven Fonds, waar jongeren een bijdrage kunnen vragen om door het organiseren van bijzondere activiteiten hun talenten te ontdekken.

Met activiteiten naar buiten

Sinds 2015 worden meer door de instellingen aan het Canadaplein meer activiteiten buiten de eigen instellingen georganiseerd. Theater De Vest organiseert meer activiteiten in Alkmaar Noord bij Zomer

in de Mare en in de binnenstad met Kijken, Kijken, Kopen. Dit geldt ook voor Artiance die nieuwe activiteiten onderbrengt in Alkmaar Noord en op Overstad. De bibliotheek is actief en dichtbij door hun werk aan de basisscholen in wijken en dorpen. Activiteiten in wijken en dorpen worden gestimuleerd, ondersteund en zondig gesubsidieerd. Overeenkomstig het coalitieakkoord worden culturele initiatieven in dorpen en wijken ondersteund

Filmhuis en Popodium Victorie definitief op Overstad

In 2015 heeft besluitvorming plaatsgevonden over de exploitatie van Filmhuis Alkmaar in het nieuwe filmtheater op Overstad. Deze nieuwe huisvesting is medio 2016 gereed, zodat de verhuizing voor het nieuwe culturele seizoen kan plaatsvinden. Ook heeft de raad in maart 2015 besloten tot nieuwbouw voor Popodium Victorie naast het nieuwe filmtheater op Overstad. Naar verwachting is die nieuwbouw in eind 2016 gereed en kan begin 2017 verhuizing vanuit de verouderde accommodatie aan de Breedstraat plaatsvinden.

Amsterdam Marketing

Sinds 2015 vindt overleg plaats met Amsterdam Marketing en neemt Alkmaar aan een aantal van hun activiteiten deel. Amsterdam is geïnteresseerd in Alkmaar als overloop van de bezoekers voor Amsterdam en promoot de stad onder meer onder de term Old Holland vanwege de nog gave monumentale binnenstad met omringende polders.

Ook culturele basisvoorzieningen in Graft-De Rijk en Schermer

Sinds de fusie van Alkmaar met wordt een aantal culturele voorzieningen van Graft-De Rijk en Schermer die tot de culturele basisinfrastructuur worden gerekend structureel gesubsidieerd. Het gaat met name om Museum 't Houten Huys, de bibliotheek- en cultuureducatievoorzieningen en de Museummolen.

Cultuureducatie vernieuwt

Cultuureducatie vormt de basis van de cyclus "leren, produceren en presenteren" en is daarmee dé plek voor talentontwikkeling. Bij cultuureducatie in het onderwijs is de regeling *Cultuureducatie Met Kwaliteit* actueel. De eerste periode 2013-2016 was nieuw van opzet, omdat van het onderwijs voor het eerst een actieve rol werd gevraagd bij het ontwikkelen van cultuureducatie. Omdat het Rijk, de provincie, de Primair Onderwijs Raad en gemeenten (G35) in 2013 het Bestuurlijk Kader Cultuur en Onderwijs hebben getekend, heeft de gemeente Alkmaar in de komende tien jaar een belangrijke rol in het proces om cultuur in het onderwijs te versterken. Er is inmiddels een flinke stap gezet in het bereik van leerkrachten en cultuuraanbieders met het zogenoemde CMK-programma De Culturij.

3.2. Wordt uitgevoerd in 2016

De regeling Cultuureducatie Met Kwaliteit gaat in 2017 een nieuwe periode van vier jaar in. In de periode 2017-2020 zal het accent liggen op het bestendigen van cultuureducatie in het onderwijs door middel van duurzame en concrete afspraken, bij voorkeur vastgelegd in de strategische agenda's van de schoolbesturen.

Vrijwilligers zijn niet alleen in dorpen en wijken, maar ook bij bijvoorbeeld in de Grote Sint Laurenskerk en het Stedelijk Museum van groot belang om voorzieningen en activiteiten mogelijk te maken. Parallel aan het beleid voor vrijwilligers in de zorg wordt nagegaan of gemeentelijk beleid hierbij kan ondersteunen.

De mogelijkheden voor festivals en manifestaties voor beeldende kunst zijn sinds de fusie door de combinatie van stad en land met veel erfgoed in de dorpen aanzienlijk toegenomen. Van belang is vast te stellen op welke wijze initiatieven hiervoor kunnen worden ondersteund.

Onderzocht wordt op welke wijze de culturele accommodatie De Groene Zwaan kan worden verbeterd, zodat ook een versterking van de exploitatie mogelijk is.

4. Uitgangspunten van beleid

4.1. Urban hub

Er is in Alkmaar genoeg ruimte en -indien gewenst- rust om cultuur een plek te geven. Door de uitstekende verbinding met de Metropoolregio vormt de stad een urban hub bij uitstek. Daarmee neemt Alkmaar een zelfstandige positie in, terwijl ook van de aanzienlijke mogelijkheden van de Metropoolregio binnen handbereik zijn. Dat betekent dat meer dan een miljoen inwoners in korte tijd in Alkmaar kunnen zijn om te profiteren van het aanbod en ook dat Alkmaarse cultuurproducenten snelle toegang hebben tot voorzieningen die hier niet beschikbaar zijn. Daardoor is Alkmaar in staat aanstormend talent of afgestudeerden van conservatoria en kunstacademies in de regio te laten presenteren en betaalbare werkruimte te bieden. Alkmaar lift mee op het succes van de ontwikkelingen in de Metropoolregio door een aanzuigende werking naar het noorden te creëren, nu bijvoorbeeld Amsterdam uit zijn voegen barst. Alkmaar kan hierin voorzien als urban hub, een ideale basis voor een cultureel klimaat.

4.2. Coalitieakkoord 2015-2018

Economie

De positie van urban hub is ook uitgangspunt geweest voor het hoofdstuk cultuur van het coalitieakkoord 2015-2018. Voor de economische ontwikkeling van de stad is een zo compleet mogelijk cultureel aanbod van groot belang. Dit is al vastgesteld in de nota Cultuur zonder grenzen 2.0. Ook voor deze periode geldt dat de culturele basis op orde moet zijn voor een sterke economische ontwikkeling. Samenwerking met de gemeenten in de regio is daarbij van belang om het regionaal vestigingsklimaat te versterken.

Positie

Voor een sterke culturele positie is het van belang dat meer middelen worden ingezet om kleine initiatieven te waarderen, kleinkunst wordt bevorderd en mogelijkheden te creëren voor productie en expositie van beeldende kunst. Cultureel ondernemerschap vormt de basis voor een sterke positie. Dat betekent een ondernemersgerichte aanpak bij instellingen verenigingen en waar nodig faciliteren van culturele ondernemers die zonder subsidie functioneren als Hal 25, Beatlesmuseum en Koel 310.

Jongeren

Alkmaar moet aantrekkelijk blijven voor jongeren. Dat kan door de jongerencultuur te stimuleren en versterken. Jongeren hebben ruimte nodig, letterlijk en figuurlijk. Alkmaar stimuleert en faciliteert dat en maakt activiteiten van jong talent mogelijk met het Fonds voor jongerencultuur.

Grote Sint Laurenskerk

In 2018 bestaat de Grote Sint Laurenskerk 500 jaar. Rond deze belangrijke gebeurtenis wordt, samen met omliggende gemeenten en de gemeente Amsterdam, een happening georganiseerd van nationale allure, waar ook de stedelijke en regionale economie een toeristische impuls van krijgt.

4.3. Uitgangspunten

Om aan dit beleid uitvoering gegeven bestaat de kern van deze cultuurnota uit:

Alkmaar vernieuwt

Om Alkmaar aantrekkelijk te houden voor inwoners en bezoekers is vernieuwing en ontwikkeling van cultuur in Alkmaar van groot belang. Zonder vernieuwing stopt de belangstelling en ontstaat achterstand met gebieden waar die wel plaatsvindt.

Alkmaar aantrekkelijk voor jongeren

Voor een evenwichtige leeftijdsopbouw is het ook van groot belang dat Alkmaar aantrekkelijk is voor jongeren. Zij moeten zich thuis kunnen voelen in hun eigen subcultuur in Alkmaar.

5. Alkmaar productiestad

5.1. De basis

Productie door professionals

Alkmaar heeft genoeg ruimte en potentie om werkplekken te creëren voor de creatieve, innovatieve en ambachtelijke sector binnen de cultuur. Hierdoor kan productie in de stad plaatsvinden wat de werkgelegenheid en de economie ten goed komt en het vestigingsklimaat verbetert. Het stedelijk houden van productie, distributie en de consumptie levert de meeste arbeidsplaatsen op.

Productie door amateurs

Productie van cultuur door amateurs vindt in Alkmaar al volop plaats. Er zijn verenigingen die zich toeleggen op de productie van muziek, toneel, beeldende kunst en podiumvoorstellingen. Subsidies zijn al mogelijk voor het inzetten van professionals om de kwaliteit van de productie te verbeteren. Dat kan ook tweezijdig werken met een netwerk voor Alkmaarse amateurs en professionals, waarin beiden elkaar vinden. Amateurs vinden hun ondersteuning dichtbij en professionals kunnen werken in de stad.

Kruisbestuiving van productie

Nieuwe producties verdienen kansen in randprogramma's van het gevestigde repertoire. Daarmee nemen bezoekers van de al bestaande programmering kennis van nieuwe cultuur en krijgt de nieuwe maker meer kans. Deze kruisbestuiving is de basis voor het productieklimaat in Alkmaar.

Synergie in plaats van concurrentie

Producenten in de stad zijn geen concurrenten van elkaar. Kansen geven aan andere producenten om mee te doen, samen de kwaliteit verbeteren en elkaar waar mogelijk aanvullen, draagt bij aan een beter productieklimaat

Faciliteren van productie

Productie heeft ruimte nodig. Hiervoor kunnen bestaande werkplekken en ateliers worden gebruikt en aangepast worden, maar er kunnen ook nieuwe plekken worden gecreëerd in bijvoorbeeld leegstaande panden waar voldoende ruimte is om meer kleine initiatieven samen te laten werken aan productie.

Leren van elkaar

Produceren leidt tot meer ervaring. Produceren met anderen, met vaak weer andere kwaliteiten en achtergrond leidt sneller tot resultaten. Productiefaciliteiten moet zodanig zijn ingericht dat amateurs samen kunnen produceren met professionals en professionals samen met commerciële ondernemers. Daar doet elke producent zijn voordeel mee.

5.2 Kansen voor productie

Open Source Werkplaats

Een open source werkplaats is een facilitaire werkplaats voor cultuur waar professional, amateur en commercieel ondernemer terecht kunnen om te werken met gedeelde productiemiddelen. Voorbeelden van dergelijke plekken in Alkmaar zijn het Grafisch Atelier (alleen voor professionals) en de Kaasfabriek met Fablab (met name ITC). In een open source werkplaats is ruimte voor het hele spectrum, van oude ambachtelijke vaardigheden tot de laatste nieuwe innovaties. De werkplaatsen zijn, waar veiligheid dat toelaat, zo min mogelijk opgedeeld, zodat gebruikers elkaar zoveel mogelijk ontmoeten en samenwerken.

Werken tegen kostprijs

Door gezamenlijk gebruik te maken van de productiemiddelen daalt de kostprijs per product en kunnen lokale start ups, commerciële ondernemers en amateurs tegen een lage kostprijs hun productie leveren. Het Grafisch Atelier is al jaren een voorbeeld van het gezamenlijk gebruik van vaak

dure productiemiddelen. Ook kunnen ze goed worden gebruikt voor cultuurbijeenkomsten, workshops en demonstraties. De startconferentie voor deze cultuurnota in De Blok is daar ook een voorbeeld van. Ook middelen voor opslag van productiemateriaal is een dienst die veel wordt gevraagd. Net als bij bestaande werkplaatsen als het Grafisch Atelier kan van de middelen tegen de kostprijs van de faciliteiten gebruik worden gemaakt. Daarnaast kunnen inkomsten worden gegenereerd uit commissie op verkoop van productie en uit de exploitatie van ondersteunende horeca en culturele evenementen.

Geen scheiding tussen professionals en amateurs

Professionals hebben ook voordelen van het werken met amateurs uit Alkmaar en de regio. Hun productie wordt zichtbaar in een grotere kring en krijgt daardoor meer belangstelling. Bij een succesvol functioneren leidt dat ook tot bekendheid buiten Alkmaar en worden ook professionals van elders gestimuleerd gebruik te maken van de faciliteiten in deze stad. Het culturele klimaat dat hiermee ontstaat is een basis voor een betere productie.

Gemeente faciliteert

Het realiseren van een open source werkplaats is geen taak van de gemeente. Wel faciliteert de gemeente initiatieven van instellingen, broedplaatsen of ondernemingen die bijvoorbeeld deze voorziening aan hun pakket toevoegen of bestaande werkplaatsen die hun karakter hierop aanpassen.

Eerste voorbeeld: video-lab

Initiatiefnemers hebben aangegeven dat er behoefte is aan een video-lab waar filmmakers gebruik maken van een gezamenlijke apparatuur en kunnen worden gecoacht. Toekomstige studenten voor de Filmacademie kunnen hun portfolio opbouwen en singersongwriters kunnen er hun promotiefilm opnemen. Dat vergroot de kansen op een culturele loopbaan en bindt deelnemers aan Alkmaar. Ook kan er worden samengewerkt met instellingen als Artiance en de bibliotheek. Met hen kunnen lezingen en workshops worden geprogrammeerd. Ook samenwerking met de mediabedrijven in Alkmaar en Alkmaar Centraal kan wederzijds tot meer kwaliteit leiden. Uitbreiden van de faciliteiten met een cine-bus die op locatie dienst doet als projectieruimte maakt het aanbod compleet.

Tweede voorbeeld: orgelwerkplaats

Er is grote behoefte aan mensen die in staat zijn ook technisch de toekomst van het rijke orgelbezit van Alkmaar te bewaken en daar actief vorm aan te geven. Opzetten van Orgelwerkplaats Alkmaar (in samenwerking met professionele orgelbouwers) is een kansrijke gedachte. Kennis en ervaring kan ook landelijk worden geëxporteerd.

Derde voorbeeld: kleinkunstwerkplaats

In het coalitieakkoord 2015-2018 is aangegeven dat er meer ruimte moet geboden aan kleinkunst. Door er een werkplaats voor in te richten kunnen jonge professionals op een laagdrempelige wijze produceren en presenteren, kunnen gevestigde professionals hun ervaring delen en amateurs van vaak niet bereikbare faciliteiten gebruik maken. Een kleinkunstwerkplaats kan als motor voor de kleinkunst in Alkmaar fungeren.

Vierde voorbeeld: modewerkplaats

In een modewerkplaats kunnen bestaande, soms ambachtelijk vaardigheden worden gecombineerd met de innovaties voor productie en design. Niet alleen producten, maar ook coaching door de winkeliers en mogelijkheden in winkels voor presentatie.

Vijfde voorbeeld: textielwerkplaats

Een werkplaats voor textiel kan tot stand komen met wevers die hun materiaal beschikbaar stellen aan andere professionals, start ups en amateurs. Met een (pop-up) winkel is er ook ruimte voor presentatie.

Zesde voorbeeld: promotiewerkplaats

Alle cultuurproductie heeft promotie nodig. Een werkplaats hiervoor stelt materiaal en technieken beschikbaar, geeft coaching en zorgt voor mogelijkheden om (digitaal) te promoten van social media tot tweevlaksborden en plakruimte op openbare plekken.

Zevende voorbeeld: carillonwerkplaats

In de Kapelkerk zijn goede mogelijkheden aanwezig om de beiaard te gebruiken als carillon waarop jonge beiaardiers hun kunsten kunnen laten horen. Op zolder past een productiewerkplaats met een oefenklavier. Alkmaarders kunnen ook worden uitgenodigd ideeën aan te dragen ten behoeve van de productie die 24/7 van de Grote Kerk en de Waag hoorbaar is. Dat vergroot het stadsgevoel.

5.3. Produceren met kwaliteit

Voorwaarden voor productie

Meer productie in Alkmaar is pas een aanvulling op de culturele infrastructuur als die voldoende kwaliteit heeft. Het stellen van voorwaarden aan productie is van belang om binnen werkplaatsen een afweging te maken om eraan mee te werken. Daarnaast kunnen ze voor de gemeente van belang zijn als die wordt gevraagd te faciliteren of te ondersteunen. Naast kwaliteit is ook belangrijk dat de productie een toevoeging op het beschikbare aanbod is en onderscheidend moet zijn en dat het bijdraagt aan het (inter)nationaal op de kaart zetten van Alkmaar. Dit leidt tot de voorwaarden kwaliteit, samenwerking en effect.

Kwaliteit

Belangrijke voorwaarden voor het beoordelen van de productiekwaliteit zijn, naast de artistiek en inhoudelijke kwaliteit, ook de organisatorische kwaliteit, de efficiency van de begroting en de relevantie.

Samenwerking

Vastgesteld moet worden in hoeverre de samenwerking bijdraagt aan de zichtbaarheid van het project, het bereik en de inhoudelijke diepgang. Ook van belang is de inhoudelijke uitwisseling. Is er in voldoende mate sprake van inhoudelijke uitwisseling tussen amateurkunstenaars onderling dan wel tussen amateurkunstenaars en professionals? Leidt de samenwerking met andere domeinen als de creatieve industrie, commerciële ondernemers, zorg en welzijn tot innovatie?

Effect

Belangrijk is na te gaan wat het effect van de productie op lange termijn is, of het voldoet aan de wensen van de doelgroep, of het overdraagbaar is en of de producent hiervoor ook initiatieven heeft ontwikkeld.

6. Alkmaar aantrekkelijk voor jongeren

6.1. De basis

Het voordeel van Alkmaar

Jongeren (tot 32 jaar) vinden het erg belangrijk te wonen op een plek waar veel sociaal en cultureel amusement is. Daarom vliegen veel uit naar de grote steden zoals Amsterdam, omdat het aanbod daar breder is. Het is duidelijk dat Alkmaar nooit het zelfde kan bieden, maar dat hoeft ook niet. Er zijn ook veel voordelen bij een keuze voor deze stad. De huisvesting is sneller beschikbaar en goedkoper, familie en vrienden zijn in de buurt, uitgaan is minder anoniem en lidmaatschappen van verenigingen hoeven niet te worden opgezegd. Dat wil niet zeggen dat er geen verbeteringen zijn gewenst bij sociaal evenementen. Er zijn genoeg wensen bij jongeren die zeker in Alkmaar mogelijk zijn.

Mogelijkheden voor 16-18 jaar

Hoewel jongeren van 16-18 jaar in de regel nog niet hun woonplaats kunnen kiezen, is het wel goed als in die fase al voldoende mogelijkheden zijn. Nu wordt er nog te weinig georganiseerd, omdat de slogan 'geen drank, geen feest' nog de overhand heeft. Met het verloop van de tijd wordt het steeds gewoner dat er nog (lang) niet wordt gedronken, zodat daar met een eigen cultuur op kan worden ingespeeld. Eenmaal 18 jaar is dan de behoefte om te vertrekken een stuk kleiner geworden. Bij menging van 16-18 en 18+ zijn nieuwe oplossingen nodig. Uitgaande van een strikte naleving en handhaving van de alcoholwet kunnen polsbandjes, barlegitimatie en aanwezige beveiliging op de dansvloer daarvoor de mogelijkheden bieden.

Jongeren zorgen voor vernieuwing

Veel jongeren voelen zich minder thuis in de bestaande instellingen en verenigingen. Hoewel het lijkt of zij daardoor de boot missen, zijn het feitelijk de instellingen en verenigingen die dat overkomt. De veranderingen waar het culturele veld voor staat, vragen wellicht eerder een sprong voorwaarts dan een stap. Daarvoor is een nieuw perspectief nodig, vanuit een nieuwe denkwereld. Juist veel jongeren staan daar nog voor open en kunnen een instelling of vereniging helpen die slag te maken. Zij zijn meer bezig in open netwerken met andere organisaties en vinden vaker een creatieve oplossing om het oude denken te doorbreken. Jongeren staan anders tegenover samenwerking, kijken anders aan tegen organisaties en dragen bij aan meer dynamiek en openheid. Zo komt er ruimte voor een nieuwe impuls en voor en kwaliteiten waar de omgeving nog aan moet wennen.

Generatie Z

Die wordt sterker bij de generatie Z (1995-2015). Zij houden van zelfstandigheid, vrije ruimte, eigen verantwoordelijkheid en een minder strakke scheidslijn tussen privé en werk. Opgegroeid met de computer, iPad of smartphone altijd op schoot. Alle informatie is vrij beschikbaar, er zijn weinig grenzen en er is een sterke behoefte om verbonden te zijn en om een steentje bij te dragen aan de lokale samenleving. Ze nemen gemakkelijker eigen initiatief en zijn daarin ook creatief. Juist daar moeten verenigingen en instellingen tijdig op inspelen. Want ook deze generatie komt eraan.

Instellingen en jongeren

Alkmaar wordt daarom aantrekkelijker als instellingen een deel van hun activiteiten bestemmen voor jongeren door een netwerk in te richten op basis van couch surfen, waar mogelijkheden worden aangeboden om een dag mee te lopen, bij optredens mee te werken of op de bank kan slapen. Ze kunnen een rondleiding geven door stad, kerk of museum en daarmee korting op het aanbod verdienen. Instellingen zonder een goede wifi vallen voor jongeren al gauw af. Dat is een basisvoorwaarde.

Ruimte voor jongeren

Ook is er behoefte aan een plek buiten waar jongeren elkaar kunnen vinden en met (straat)artiesten zich cultureel vermaken. Instellingen en verenigingen kunnen daartoe door hen worden uitgenodigd. De plek rond het huidige Stadsstrandje zou daartoe kunnen uitgroeien. Dat zou ook de ruimte kunnen

zijn voor een cultureel festival of parade waar instellingen en verenigingen laten zien wat zij voor jongeren te bieden hebben. Combinatie met een foodtruckfestival verhoogt de aantrekkelijkheid.

6.2. Jongeren vernieuwen

Digitaal cultuurplatform

Jongeren communiceren vooral digitaal. Alkmaar ondersteunt de oprichting van een digitaal platform voor cultureel en sociaal amusement voor jongeren, waarin zij elkaar kunnen vinden voor gezamenlijk uitvoeren van activiteiten, uitnodigen ervoor en communiceren over ideeën, plannen en ervaringen. Wanneer het platform goed functioneert kunnen die ervaringen worden gebruikt voor een algemene platform, zodat jongeren de weg hiernaar voorbereiden.

Mee-programmeren

De beste garantie om aansluiting te vinden bij de voorkeur voor jongeren is hen mee te laten bepalen voor welke programmering wordt gekozen bij film, podiumkusten en tentoonstellingen. Instellingen en verenigingen worden uitgenodigd om op die manier van hun expertise gebruik te maken. Nog een nieuwe element in de programmering kan ontstaan door ook bijeenkomsten te organiseren waarin jongeren en 55 plus hun ideeën weergeven. Jongeren omdat zij de toekomst bepalen en 55 plus omdat zij een groeiende en belangrijke doelgroep vormen.

Mengen van culturen

Beschouw de gevestigde culturele activiteiten en die van jongeren niet als twee gescheiden werelden. Alkmaar ondersteunt daarom activiteiten waar die twee mengen in allerlei uitingen. Voorbeelden daarvan zijn het mengen van dance en orgel in de Grote Sint Laurenskerk, het mengen op exposities van beeldende kunst van gevestigde kunstenaars en jong talent en masterclasses voor ervaren en beginnende musici. Dat zorgt ook voor belangstelling uit beide doelgroepen en dus ook belangstelling voor elkaar.

Cultuurfestivals voor jongeren

Instellingen en verenigingen worden uitgenodigd speciale activiteiten te organiseren die jongeren aanspreken, zoals een jongerenmuseumnacht, een weekendpodiumfestival, een cultuurfeest of-markt. Jongeren kunnen zich op een laagdrempelige wijze verdiepen in het aanbod en aangeven wat hun voorkeuren zijn. Instellingen en verenigingen kunnen op die manier hun aanbod daar meer op afstemmen.

Visie op Night culture

Jongeren maken zelf hun visie op Night culture in Alkmaar. Het Alkmaars Nachtgenootschap is daar al mee begonnen, maar kan de ondersteuning van meer jongeren goed gebruiken. Night culture werkt niet als die top down wordt opgeschreven, maar is alleen goed als die bottom up is ontstaan. Aan de hand van die visie kunnen afspraken voor meer jaren worden gemaakt over grote activiteiten in en buiten het centrum als festivals en dancefeesten.

6.3. Jongeren en ruimte

Vrijplaats voor jongeren

In het debat over Night culture in 2015 werd aangegeven dat er meer mogelijk is dan vijf jaar geleden als jongeren dance en festivals organiseren. Een vrijplaats voor een eigen subcultuur voor jongeren kan zorgen voor verder verbetering. Mogelijkheden daarvoor bestaan al bij Koel 310, maar een tweede tijdelijk leegstaand pand op Overstad zou daarop een goede aanvulling vormen. De gemeente kan daarvoor niet het initiatief nemen, omdat broedplaatsen per definitie niet van de gemeente zijn. Maar wel is hulp mogelijk door ruimte te zoeken in regelgeving die anders culturele experimenten in de weg staan. Het initiatief is aan de jongeren, maar de gemeente faciliteert.

Financiële ruimte

Het is belangrijk voor jongeren dat zij zelfstandig hun activiteiten kunnen ontwikkelen en uitvoeren. Inmiddels beheert de Stichting Talent And Dreams (STAD) een fonds voor kleine bedragen voor algemene activiteiten door jongeren. Soortgelijke initiatieven voor grotere activiteiten zullen door de gemeente met belangstelling worden ontvangen. Op die wijze kunnen jongeren via hun eigen organisaties zelf de programmering bepalen uitgaande van hun kennis van de doelgroep en de initiatieven. Organisaties als STAD, Koel 310, Kunstbende en Popodium Victorie kunnen met hun ervaring optreden als coach.

Ruimte om te blijven

Het faciliteren van jong afgestudeerde kunstenaars of andere cultureel ondernemers biedt hen de ruimte in Alkmaar te blijven. Dan kan met ruimte voor een atelier, vergunningen of het bieden van een netwerk. Al in de eindexamenklassen van middelbare scholen kan hierover worden gecommuniceerd, zodat ook studenten die hun cultuuropleiding elders volgen hiervan op de hoogte zijn. Jonge kunstenaars en cultureel ondernemers completeren en vernieuwen het aanbod in de stad.

Ruimte om te communiceren

Jongeren hebben hun eigen communicatiekanalen en -methoden, waarmee ze hun eigen doelgroep uitstekend bereiken. Om daar meer gebruik van te maken stimuleert Alkmaar instellingen en verenigingen bij hun eigen communicatie over exposities, voorstellingen of concerten een deel van hun budget beschikbaar te stellen aan jongereninitiatieven die hiermee zelf aan de slag gaan. Het initiatief hiervoor wordt daarom niet alleen van verenigingen en instellingen verwacht, maar zeker ook van de jongeren zelf.

Ruimte op nationaal niveau

Via organisaties als Kunstbende kunnen jonge kunstenaars en muzikanten, die werken op nationaal niveau, worden uitgedaagd om via competitie in Alkmaar hun talent te vergroten. Dat geeft ook ruimte voor Alkmaars talent. Toewerken naar een einddatum, uit het eigen huis of oefenruimte en komen en optreden voor publiek, ontmoeten van gelijkgestemde leeftijdsgenoten, opbouwende feedback van vakkundige jury, je eigen werk toelichten zijn waardevolle elementen die bijdragen aan ontwikkeling. Daarbij kan een voor- en na-traject met workshops, coaching en optreed- en expositiemogelijkheden kansen bieden om te groeien.

Ruimte voor vervolg

De stap van lokaal en regionaal naar landelijk maakt een vervolg nodig. Opvallende talenten kunnen gebruik maken van het culturele netwerk in de stad en optreden en exposeren bij instellingen als Resto Van Harte, De TelefoonCentrale, Koel310, STAD, Victorie, Artiance, Alkmaars Singer songwriters-collectief, Popronde, PopSport, PopUp en Expeditie Toekomst. Met deze talentontwikkelingslijn heeft Alkmaar een traject met allure in huis met een aanzuigende werking op jong talent vanuit de gehele provincie. Er valt in Alkmaar wat te halen aan doorgroeimogelijkheden.

7. Alkmaar vernieuwt

7.1. De basis

Vernieuwen is de logische vervolgstap

Alkmaar heeft de afgelopen periode in het teken gestaan van de versterking van de basis. Nu deze op orde is moet er verder worden gebouwd. De gemeente heeft de laatste jaren bewuste keuzes gemaakt om een duurzame en volwaardige infrastructuur voor kunst en cultuur neer te zetten en zal daarom nu kiezen voor kwaliteitsverbetering, marktverbreding en innovatie, niet alleen om de stad aantrekkelijk te maken voor de eigen inwoners maar ook voor toeristen, de groeiende stroom cultuurzoekers en dagjesmensen uit binnen- en buitenland. Met een basis op orde is vernieuwen de logische vervolgstap.

Vernieuwen kan op veel manieren

Vernieuwen is geen doel op zich, maar een middel. Vernieuwen geeft nieuwe makers een kans en interesseert nieuwe doelgroepen, niet alleen binnen Alkmaar, maar ook daarbuiten. Vernieuwing vervangt niet het bestaande, maar vult aan, verbetert en zorgt voor nieuwe gezichtspunten. Kwaliteitsverbetering is ook vernieuwing. De markt wordt dan groter, omdat bezoekers van buiten de stad komen kijken en de Alkmaarders blijven komen. Vernieuwen kan zowel van buiten als van binnen komen. Bestaande instellingen, verenigingen en culturele ondernemers kunnen een uitstekende voedingsbodem zijn voor vernieuwing als de inspiratie daarvoor aanwezig is. Soms kan een nieuw idee van buiten daarvoor nodig zijn.

Samenwerken als bron van vernieuwing

'Stilstaan is achteruitgang' wordt al jaren gehanteerd en dat geldt ook voor cultuur. Dat wil niet zeggen dat morgen alles anders moet. Ook binnen het klassieke ambacht verandert de werkwijze, uitvoering of vormgeving. Dat geldt ook voor Alkmaar. Vernieuwen kan met een andere werkwijze door binnen een discipline meer samen te werken of meer disciplines te combineren. Ook op een andere wijze de marketing van een culturele activiteit uit te voeren kan leiden tot nieuwe doelgroepen en daarmee tot een nieuwe interactie met de consument. Uiteraard kan samenwerking buiten de regio ook tot gezonde spanning leiden, zoals onlangs de gezamenlijke tentoonstelling van het Amsterdam Museum en het Stedelijk Museum Amsterdam of een productie die Theater de Vest organiseert met andere theaters. Ook kan een nieuwe samenwerking worden bereikt door directeuren of voorzitters met hun producenten te vragen te kijken in de keuken van de culturele partners.

Pioniers krijgen voorrang

De gemeente zal vernieuwing stimuleren door aan vernieuwende initiatieven voorrang te geven in aandacht en middelen. Pioniers en het beste idee gaan voor, omdat competitie ook in de cultuur een goede drijfveer is voor verbetering. Soms gaan het beste idee en voldoende ervaring niet samen. Daarom zal aan ervaren instellingen worden gevraagd capaciteit en expertise beschikbaar te stellen aan jonge makers met de beste ideeën. Ook wordt aan bestaande instellingen en verenigingen gevraagd om ruimte te bieden voor demonstratie van nieuwe ideeën. Daarvoor kan natuurlijk ook een bestaand podium als in De Hout worden gebruikt. Geef toeschouwers de kans te reageren en vragen te stellen.

Gebruik water leidt tot nieuwe mogelijkheden

Het water in Alkmaar kan worden gebruikt om de ruimte voor cultuur uit te breiden met muzikale parades, drijvende podia en waterfestivals. Door de grote hoeveelheid water in het centrum zijn allerlei delen van het centrum en de schil daarom heen te verbinden. Gebruik daarvoor thema's die het culturele jaar een samenhangende invulling geven.

Allure en kwaliteit basis voor vernieuwing

Vernieuwen kent ook randvoorwaarden. Belangrijk is dat vernieuwen gepaard gaat met allure en kwaliteit omdat met die combinatie er sprake is van verbetering. Zonder allure en zonder kwaliteit haken ook bij een nieuw aanbod bezoekers al snel af. Daarnaast is samenwerken een

basisvoorwaarde. Vernieuwen gaat immers hand in hand met verbinden. De verbinding tussen instellingen, verenigingen en ondernemers is essentieel voor sociale en culturele innovatie. Online en offline ontmoetingsplekken vormen de basis van deze vernieuwende verbindingen. Alkmaar werkt de komende jaren ontdekkend, meewerkend, verbindend en vernieuwend met aandacht voor creatieve ambachten, duurzame culturele broedplaatsen en vooruitstrevende (inter)nationale cultuurprojecten. Een vernieuwende stad met allure en kwaliteit.

7.2. Vernieuwen met allure en kwaliteit

Bestaande initiatieven uitbreiden en verbeteren

Vernieuwen begint met het verder uitbouwen van succesvolle initiatieven door nieuwe aansluitingen en afstemming binnen het aanbod. Dat zorgt er voor dat bestaande activiteiten meer bezoekers en meer draagvlak krijgen en een betere kwaliteit. Daarvoor is naamsbekendheid binnen en buiten de regio belangrijk en moet er dus meer aan promotie worden gedaan, ook buiten de stad. Dan kan ook door bestaande activiteiten om te zetten in meerdaagse festivals, bijvoorbeeld in Theater De Vest, Poppodium, Victorie, Filmhuis Alkmaar en Koel 310. Ook een bestaand festival als het amateurkunstfestival kan meerdaags worden gemaakt.

Zeker nieuwe makers worden uitgenodigd

Naast instellingen en verenigingen, die mogelijkheid krijgen om kunst te ontwikkelen en aan een breed publiek te laten zien, krijgt iedereen de ruimte zich te ontwikkelen met bijvoorbeeld projecten met digitale kunst, 3D- kunst, community-art en andere vormen van verbreding en vermenging tussen kunstdisciplines. Deze projecten worden gefaciliteerd en, indien nodig, ondersteund om allure en kwaliteit te waarborgen.

Nieuwe wegen om te presenteren

Zowel bij podiumkunsten als bij beeldende kunst is meer allure mogelijk door de presentatie te versterken. Podiumkunsten kunnen meer gebruik maken van open podia of locaties in winkels en bedrijven, zoals Kijken, kijken kopen van Theater De Vest. Met tijdelijke accommodaties zijn er ook nieuwe kansen voor debat en kleine optredens. Daarvoor zijn niet alleen initiatiefnemers voor nodig, maar ook ondernemende partners uit het bedrijfsleven. Beeldende kunst presenteert niet alleen binnen, maar vooral ook buiten. VAART op het Bolwerk is daar een goed voorbeeld van. Ook het plan om meer in te zetten op de combinatie van erfgoed en cultuur door festivals te organiseren voor de 20 belangrijkste Alkmaarse orgels is daar een goed voorbeeld van. Met fietsers wandelaars die zich massaal verplaatsen van de Grote Sint Laurenskerk naar de Grote Kerk naar Schermerhorn wordt cultuur ook buiten zichtbaar. Alkmaar Organ Valley als trendsetter. Vrijwel alle inwoners van Alkmaar maken gebruik van de culturele basisvoorzieningen, alleen al de bibliotheek krijgt jaarlijks een half miljoen bezoekers. Met nieuwe presentatieruimten of podia buiten wordt dat ook voor anderen zichtbaar. Een ander voorbeeld is het vernieuwen van het werk van de beiaardier door een visuele verbinding tussen de speelcabine en grote beeldschermen aan of in de Grote Kerk en de Waag. Ook kan die interactie worden vergroot door een app die de beiaard maakt tot de grootste jukebox ter wereld. Via hun smartphone kunnen luisteraars verzoeken doorgeven aan de beiaardier, bij de kaasmarktbezoeker via de Cheesemarket Musical Request.

Broedplaatsen ook belangrijk voor kwaliteit

Broedplaatsen vormen door hun tijdelijkheid en hun relatief lage kosten een bron van vernieuwing. Op dit moment zijn Hal 25 en Koel 310 daar de belangrijkste voorbeelden van. Hoewel ze tijdelijk zijn, is voldoende draagvlak van groot belang, zowel van de gemeente als van de culturele partners. Intensief gebruik van culturele broedplaatsen verstevigt die basis en geeft meer kansen voor kwaliteit.

Meer doelgroepen, die ook mee-programmeren

Zoals aangegeven leidt het bedienen van nieuwe doelgroepen tot een groter bereik. Nieuwe doelgroepen hoeven niet alleen buiten Alkmaar te worden gezocht, maar zijn ook te vinden door het programma te richten op jongeren of ouderen. Door die doelgroepen mee te laten programmeren wordt die aansluiting beter. Het is ook belangrijk dat alle doelgroepen kennis kunnen nemen van het

vernieuwde aanbod in de gemeente. Naast uitbreiding van het amateurkunstfestival tot meer dagen, is ook uitbreiding van Kunst tot de Nacht tot een festival voor het nieuwe aanbod een goed instrument, de Alkmaarse versie van de Uitmarkt. Hiermee kan een kwaliteitsslag in de cultuurpromotie worden gemaakt. De rode loper wordt uitgerold langs alle hotspots.

Ambacht en kwaliteit

Om te vernieuwen is kwaliteit de beste basis. Juist die kwaliteit is te vinden in het ambacht van de kunstenaar of cultureel ondernemer. Vernieuwend werken binnen het ambacht wordt daarom gefaciliteerd met bijvoorbeeld met bijvoorbeeld ruimte en andere mogelijkheden voor ondersteuning. Ook landelijke bekende vormgevers als Jan Taminiau, Iris van Herpen, Hella Jongerius, Bernard Heesen, Christien Meindertsma en Mieke Meijer laten zich inspireren door traditioneel vakmanschap.

Lacunes vullen

Vernieuwing kan ook goed zijn voor de kwaliteit van het Alkmaarse cultuuraanbod door bestaande lacunes op te vullen. Er is bijvoorbeeld, buiten pop en dance, nog weinig aandacht voor nieuwe muziek en de expositie van eigentijdse beeldende kunst. Instellingen, verenigingen en culturele ondernemers worden uitgenodigd hiervoor met plannen te komen.

7.3. Vernieuwen doe je met elkaar

Culturele en commerciële ondernemers vernieuwen met elkaar

Cultureel ondernemerschap daagt uit om de maatschappelijke waarde van cultuur en de financieringsmogelijkheden voor cultuur te vergroten. Het aanjagen van de samenwerking tussen cultuur en ondernemers met als doel meer opdrachtgeverschap en lange termijn draagvlak voor de cultuursector krijgt een steeds belangrijkere rol. De in de afgelopen tijd begonnen samenwerking, na de door de gemeente georganiseerde bijeenkomsten, zijn inmiddels door de betrokken partners overgenomen en verdient uitbreiding. Dit kan door een innovatieplatform te creëren waar creatieve professionals, ondernemers en technici in heterogene setting kunnen brainstormen over actuele vraagstukken. Zo kunnen ze elkaar versterken en een kruisbestuiving op gang te brengen die mogelijk leidt tot nieuwe en uitvoerbare initiatieven als symposia, open maakplaatsen voor kunst of digitale ontmoetingsplekken kunnen zijn. Voor de hand liggende locaties daarvoor zijn Hal 25, INHOLLAND, De TelefoonCentrale, Fablab, Club Caas, en Koel 310. Met zo'n platform worden culturele en commerciële ondernemers op eenvoudige wijze bij elkaar gebracht en kunnen contacten sneller worden gelegd. Daarnaast worden de verschillende initiatieven die er zijn makkelijker gebundeld.

Platform voor samenwerking als verdienmodel

Aan een platform voor commerciële en culturele ondernemers kan ook een verdienmodel voor culturele ondernemers worden gekoppeld. Door aanmelding van alle culturele ondernemers en veel commerciële ondernemers ontstaat een data base met culturele partners die elkaar kunnen versterken. Ook kan aan commerciële partners een bijdrage worden gevraagd, in ruil waarvoor ze gebruik kunnen maken van culturele producten als podiumkunsten, film, concerten, een opening opluisteren en plaatsen op festivals.

Ook cross-over met andere sectoren

Ook cross-overs tussen cultuur en andere sectoren krijgen aandacht, zoals die in het sociaal domein. Initiatieven als 'Dag en Dauw' zijn gericht op participatie van ouderen en de preventie van eenzaamheid. Een dergelijk project heeft naast een culturele waarde ook een maatschappelijke impact. Vergelijkbare initiatieven kunnen worden ingezet om het de mogelijkheden van cultuur ook in andere terreinen zichtbaar te maken. Ook de uitbouw van sponsorrelaties zorgt ervoor dat het bedrijfsleven een heldere bijdrage kan leveren aan het cultuurbeleid. Betrokkenheid en enthousiasme van alle partijen waarborgt dat Alkmaar in staat is om met elkaar een vernieuwingsslag te maken.

Cross-overs in het cultuuraanbod

Onderlinge samenwerking bijvoorbeeld door netwerkvorming, afstemming van programmering en

marketing of economisch onderzoek zal de basis verder voorzien van allure en kwaliteit. De creatieve geest van de grote accommodaties wordt de komende jaren uitgedaagd om de verbreding in hun aanbod op te zoeken, cross-overs en mengvormen tussen kunstdisciplines te verwezenlijken, buiten hun gebaande paden en (instellings-)muren te treden en met nieuwe uitdagende kunstvormen aan de slag te gaan. Gestimuleerd wordt om de komende jaren te vernieuwen door gebruik maken van bestaande en nieuwe netwerken om co-creatie, crossovers, en ondernemerschap. Deze netwerken worden ook ingezet om het bedrijfsleven te prikkelen om kennis, ervaring en middelen in te zetten.

Samenwerken met andere culturen

Het nieuwe AZC biedt kansen om kennis te maken met andere culturen, naast de andere culturen die in Alkmaar al een vaste plaats hebben gekregen. Combinatie tussen al bestaande en nieuw aangekomen culturen leidt vrijwel altijd tot vernieuwing en uitbreiding van het aanbod. Dat heeft de geschiedenis inmiddels aangetoond.

7.4. Vernieuwen kun je leren

Leren van andere domeinen

Binnen het cultureel domein is aandacht nodig voor het verbeteren, veranderen en vernieuwen van het cultuuraanbod. Daarom is het goed te weten dat je vernieuwen ook kunt leren. Er wordt de komende jaren niet alleen ingezet op meer ontmoeting met onderwijs, maar ook met zorg en sport. Cultuur kan ook leren van de ervaringen met huidige forse vernieuwing in de zorg en de successen van de sportinstellingen. Met name de gemeente, die thuis is al die domeinen, kan die verbindingen leggen, waarna instellingen en verenigingen zelf de contacten verdiepen.

Al vroeg leren vernieuwen

Vaak is cultuureducatie de eerste kennismaking met cultuur op school. Door kunst en cultuur op een speelse wijze daar vorm te geven wordt cultuurvernieuwing niet alleen de katalysator voor de basisvaardigheden als taal, rekenen en lezen, maar ook de eigentijdse vaardigheden als samenwerken, omgaan met veranderingen en creativiteit. Daarvoor zijn ook buitenschoolse activiteiten nodig in de vrije tijd om de waarde van cultuur op een prettige wijze mee te geven. Dat doet een beroep op scholen om meer ruimte, die meer structureel kan worden ingevuld door bestaande samenwerkingsverbanden met Artiance, Kaasfabriek en bibliotheek in plaats van met korte projecten. Het bijbrengen van eigentijdse competenties vraagt om een verandering van het curriculum van de school.

Ouders betrekken

Ouders worden in staat gesteld om vaker deel te nemen aan culturele activiteiten, als kleinschalige familiefestivals waarin het hele gezin kan participeren en er ook een podium is voor de jongste deelnemers. Dit zijn plekken waar ouders en kinderen interactief in aanraking komen met het nieuwe cultuuraanbod, verschillende kunstdisciplines tegelijkertijd kunnen uitproberen, en met nieuwe technieken aan de slag gaan.

Leren in en om het huis

Het stimuleren van eigen culturele activiteiten binnen de eigen woonomgeving komt cultuureducatie ten goede. Met activiteiten als elke kunstenaar een eigen raam, beschilderen van straatbanken en lantaarnpalen, huiskamer-optredens en andere kleinschalige initiatieven komt cultuur dichtbij en wordt de afstand naar de instellingen in het centrum en de verenigingen in de wijk kleiner. Dichtbij huis worden ook mogelijkheden gestimuleerd waarbij kinderen kennis kunnen maken met het aanbod aan cultuureducatie met bijvoorbeeld verschillende muziekinstrumenten en technieken voor beeldende kunst.

Leren na voorstellingen, exposities of festivals

Naar aanleiding van culturele activiteiten kunnen bezoekers zich inschrijven voor de cursussen die gegeven worden als aansluiting op de show, de exposities of de workshop. Dan kunnen bezoekers

worden uitgenodigd om in de Kaasfabriek zelf met nieuwe technieken aan de slag te gaan, van de Startups van Slimmere Zorg te leren of met projecten als Open Ringers de kans krijgen om nieuwe technieken en oude ambachten te combineren.

Een Alkmaarse specialiteit

Met de beide orgels in de Grote Sint Laurenskerk en de 18 andere belangrijke orgels vormt de stad een ideale basis voor een Organ Academy Alkmaar, als structurele opvolger van de Academy tijdens het Schnitger-orgelconcours. Jong orgeltalent kan zich ontplooiën en krijgt ruimte om het orgelaanbod in Alkmaar te vernieuwen. Ook kan plaats worden ingeruimd voor naastliggende disciplines als bijvoorbeeld keyboardspel bij Artiance en Legato om door wederzijdse beïnvloeding tot een nieuw repertoire te komen.